

زارعیان:

مکتب‌خانه‌ها دانشگاه اخلاق و حافظه تاریخی بافق هستند#۴۷; ضرورت مستندسازی هنر آموزش سنتی

عصر مدرن و تغییر سبک زندگی، پیوند میان نسل‌ها را دستخوش دگرگونی کرده است. در این میان، نظام سنتی «مکتب‌خانه» نه تنها به عنوان یک نهاد آموزشی، بلکه به مثابه کانون تربیت اخلاقی و میراث معنوی، نیازمند بازخوانی است. برای بررسی جایگاه این میراث، به سراغ حسن زارعیان، سرپرست اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان بافق رفتیم تا از ضرورت‌های حفظ این حافظه زنده با او گفتگو کنیم.

به گزارش خبرنگار گروه فرهنگ و هنر و رسانه خبرگزاری گزارش خبر، در گذر از عصر مدرن و تغییر ساختارهای آموزشی که پیوند میان نسل‌ها را با چالش‌های نوینی مواجه کرده است، توجه به جایگاه تاریخی و فرهنگی «مکتب‌خانه‌ها» به عنوان مهد تربیت اخلاقی و انتقال ادب و عرفان، بیش از هر زمان دیگری ضرورت یافته است.

محمد حسن زارعیان، سرپرست اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی بافق، با تأکید بر اینکه مکتب‌خانه‌ها فراتر از یک مکان آموزشی، بخشی از حافظه معنوی جامعه هستند، بر لزوم صیانت از این میراث ناملموس پیش از آنکه غبار فراموشی بر آن بنشیند، تأکید کرد. به گفته وی، آنچه در مکتب‌خانه‌ها جریان داشت، صرفاً انتقال دانش نبود، بلکه شکلی از «هنر آموزشی» محسوب می‌شد که با قواعدی خاص، از تکرار و مکاتبه گرفته تا ابزارهای سنتی، به انتقال هویت بومی کمک می‌کرد.

زارعیان با اشاره به جایگاه ویژه «ملاها» در ساختار فرهنگی بافق، آن‌ها را نه تنها معلم، بلکه «پیر» و «مربی اخلاق» دانست که نقش الگوی رفتاری را در جامعه ایفا می‌کردند. وی تصریح کرد که شناسایی و تکریم این شخصیت‌ها، در واقع قدرشناسی از ستون‌های فقرات فرهنگی شهرستان است و این اقدام باید فراتر از فعالیت‌های آماری، به عنوان بازشناسی نقش اثرگذار آنان در جامعه پیگیری شود.

سرپرست اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی بافق، «مستندسازی» را مهم‌ترین گام برای حفظ این گنجینه دانست و گفت: تبدیل دانش شفاهی و تجربی ملاها به اسناد مکتوب و تصویری، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای غنای حافظه تاریخی شهرستان است. این فرآیند باید شامل ثبت تعابیر، اشعار، دعا‌های محلی و اصطلاحات خاص آموزشی باشد؛ چرا که این ادبیات شفاهی قرآنی، بخشی از گویش بومی ماست که تنها در حافظه آخرین بازماندگان این نظام آموزشی نهفته است.

زارعیان در پایان با ابراز نگرانی نسبت به محدودیت زمانی برای دسترسی به این گنجینه‌های زنده انسانی، از لزوم یک عزم همگانی سخن گفت. وی تصریح کرد که دستگاه‌های فرهنگی و نهادهای حمایتی باید با هم‌افزایی، برای مستندسازی این میراث زنده اقدام کنند تا از نابودی تنوع زبانی و فرهنگی منطقه جلوگیری شود. به اعتقاد وی، ثبت این میراث معنوی، ادای دین به ریشه‌های اخلاقی و فرهنگی است که در هیاهوی دنیای مدرن، بیش از همیشه به بازخوانی نیاز دارند.

به گفته این مسئول با توجه به بررسی‌های انجام شده تعداد ملاهای قدیمی بافق ۱۵ نفر هستند که دو نفر زیر ۶۰ و باقی بالای ۶۰ سال سن دارند